

Justitsministeriet
Formueretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sendt til: Helene Fussing Clausen, hfc@jm.dk

Vesterbrogade 32
1620 København V

Telefon 33 43 70 00
mail@danskeadvokater.dk
www.danskeadvokater.dk

Dok.nr. D-2024-034061

2. september 2024

Høring over revideret vejledning om fremtidsfuldmagter

Justitsministeriet har den 1. juli 2024 sendt den revideret vejledning om fremtidsfuldmagter i høring.

Danske Arveretsadvokater, Danske Familieadvokater og Danske Advokater takker for muligheden for at afgive høringssvar. Dette høringssvar er udarbejdet af Danske Arveretsadvokater og Danske Familieadvokater, der fungerer som Danske Advokaters fagudvalg for arveret og dødsboskifteret og familieret.

Generelt er det vores opfattelse, at der er tale om en god og velskrevet vejledning, der i vidt omfang - og også i videre omfang end den tidligere vejledning - opfylder det drøftede på mødet den 6. marts 2023 i Justitsministeriet.

Gennemgangen af den reviderede vejledning giver anledning til bemærkninger vedr. de herunder anførte konkrete forhold.

Ad oprettelse af fuldmagt og udfordring af fuldmagt

Vi finder det fortsat uhensigtsmæssigt, at der flere steder i vejledningen anføres og lægges op til, at udfærdigelse af fremtidsfuldmagter i langt de fleste tilfælde ikke forudsætter rådgivning. Det anføres f.eks. i pkt. 3 s. 7, at:

"langt de fleste kan skrive deres fremtidsfuldmagt selv. Udgangspunktet er derfor, at du ikke behøver at bruge en advokat. Hvis der er helt særlige forhold, der skal tages højde for, kan det dog være aktuelt at bruge en advokat".

Dette synspunkt kan vi ikke tilslutte os.

Det fremgår af [statistikken](#), som er beskrevet i flere [artikler](#), at 20% af alle fremtidsfuldmagter helt eller delvist er nægtet sat i kraft. En række af disse afvisninger vedrører tilfælde, hvor Familieretshuset/Civilstyrelsen har fundet det betænkeligt at i kraftsætte fuldmagten blandt andet som følge af indholdet af lægejournaler, den korte tidsmæssige sammenhæng i forhold til oprettelsestidspunktet og øvrige forhold.

Det er vores vurdering, at en professionel rådgiver netop vil være i stand til at afdække, om det er relevant for den enkelte at oprette en fremtidsfuldmagt på det pågældende tidspunkt, og rådgive om, hvilket indhold og hvilke forholdsregler, der bør tages i den konkrete situation.

Herunder anføres en række eksempler på, hvor anvendelse af en rådgiver kunne have medvirket til at undgå tvivl og uhensigtsmæssigheder.

Som et eksempel kan nævnes, at der er sket afvisninger i sager, hvor der har været tvivl omkring indholdet og dermed, hvorvidt der overhovedet er tale om en fremtidsfuldmagt.

Et yderligere eksempel på sager, der har givet anledning til afvisning, er forkert konciperede bestemmelser, f.eks. ugyldige bestemmelser vedr. mitID, bestemmelser vedrørende samtykke efter ægtefællelovens § 6 til f.eks. at omlægge lån, samt bestemmelser vedrørende gaver.

Der er herudover en række afgørelser om nægtet ikraftsættelse, som følge af at der ikke er indsat relevante ophørsbestemmelser for det tilfælde, at en af de indsatte fuldmægtige ikke kan eller vil varetage erhvervet.

Hertil bemærkes, at det samtidig i vejlednings afsnit 3 anføres, at *"en kort og enkel tekst reducerer risikoen for fortolkningstvivl"*.

Det stemmer ikke overens med vores erfaringer, at en kort tekst reducerer risikoen for fortolkningstvivl. Det er vores vurdering, at det er afgørende, at teksten er klar og tydelig. I praksis er det vores oplevelse, at der har været en række tilfælde, hvor manglende specifikation har givet anledning til udfordringer i forhold til rammerne for fuldmagten. Der henvises i den forbindelse bl.a. til

- Familieretshusets afgørelse af 30.11.2021, stadfæstet af Civilstyrelsen den 16.02.2022,
- Familieretshusets afgørelse af 25. 05.2021, stadfæstet af Civilstyrelsen den 13.10.2021,
- Familieretshusets afgørelse af 25.05.2021, stadfæstet af Civilstyrelsen den 13.10.2021,
- Familieretshusets afgørelse af 11.05.2022, stadfæstet af Civilstyrelsen den 14. 06.2022,
- Familieretshusets afgørelse af 15.07.2022, stadfæstet af Civilstyrelsen den 09.08.2022.

Generelt for de ovennævnte afvisninger er, at der ikke er tale om fuldmagter omkring "særlige forhold", hvis der dermed menes f.eks. erhvervsvirksomheder, generationsskifte, særlige komplicerede formueforhold og lign. Der er tale om helt sædvanlige forhold, hvor ægtefæller ønsker at kunne hjælpe hinanden i fald en af disse måtte komme i en situation, hvor den ene ikke længere kan varetage egne anliggender, eller hvor børn skal hjælpe deres forældre. Der er tale om helt sædvanlige forhold vedr. salg af ejendom, eller tilfælde hvor den "friske" ægtefælle ønsker at omlægge lån, eller hvor fuldmagtsgiver i fuldmagten ønsker at åbne op for, at fuldmagten kan bruges til at give gaver, herunder afgiftsfri gaver etc.

Vi anbefaler på baggrund af ovenstående, at der flere steder i vejledningen præciseres, at det kan være hensigtsmæssigt at anvende en rådgiver. I forlængelse heraf anbefaler vi konkret tilføjes ordet "rådgiver" i følgende bestemmelser:

Pkt.3 s.7, først afsnit: *"Du kan også selv (eller via rådgiver) forfatte teksten"*

Pkt. 2.3. afsnit 2 og 4: *"Hvis du ikke er fritaget for digital post skal du eller (din rådgiver) oprette "og "Uanset hvordan du opretter fremtidsfuldmagten, skal du (eller din rådgiver) udarbejde..."*.

Ad privat tilsyn.

Det følger af pkt. 2.2., pkt. 3.9 og pkt. 11.2, at *"ønsker jeg et privat tilsyn"*.

Opmærksomheden henledes på, at bestemmelsen i praksis ofte anvendes til at skabe tillid omkring

fuldmagtsforholdet. Det gælder særligt i den situation, hvor flere børn har fuldmagten sammen, hvor det er vigtigt, at øvrige børn føler sig trygge og ikke efterfølgende bliver mødt af anklager om misbrug.

Vi anbefaler derfor, at det præciseres, at det ved koncipiering er afgørende, at tilsynsbestemmelsen er præcis nok til, at den kan eksekveres, da netop synes at have været udfordringen i flere af de tilsynsbestemmelser Familieretshuset er forelagt.

Ad gavebestemmelser

Det følger af vejledningens afsnit 3.8., at *"Fremtidsfuldmægtigen(e) kan give gaver på op til [5.000 kr.] årligt til hvert af mine..."*. Videre fremgår det af og 8.3, at *"En præcis beskrivelse er også, at "fremtidsfuldmægtigen kan give gaver på op til 3.000 kr. årligt til hver af mine børn"*

Det har, på baggrund af tilbagemeldinger fra Familieretshuset, været vores forståelse, at formuleringen *"op til"* ikke kan sætte i kraft, da formuleringen efterlader fuldmægtigen med et skøn. Det er således uklart, om fremtidsfuldmagter med den anvendte formulering kan sætte i kraft.

Vi anbefaler derfor, at det afklares med Familieretshuset, om en sådan formulering fremtidig kan forventes anerkendt. Alternativt bør vejledningen ændres på dette punkt.

Ad selvkontrahering

Det følger af pkt. 7.4, at *"Når din fuldmagt er sat i kraft, kan du som udgangspunkt ikke indgå en retshandel med din(e) fremtidsfuldmægtig(e)"*.

Det er vores vurdering, at der fortsat er en stor usikkerhed i forhold til spørgsmålet omkring selvkontrahering. Dette har vi tidligere anført i forbindelse med høringssvar vedr. lovevalueringen, og der er vores vurdering, at der bør skabes yderligere opmærksomhed herom.

Vi anbefaler derfor, at rammerne præciseres. For en uddybning af præciseringen se særskilt [høringssvar](#), hvor eksempler på selvkontraheringsforbuddet i § 13, der kan give anledning til problemer i praksis fremgår. Vi stiller gerne vores specialistkompetencer til rådighed for en uddybning, således der er opnået en klar og brugbar retsstilling på området.

Ad delikraftsættelser

Det er i vejledningens afsnit 10.3 in fine, anført en række tilfælde, hvor Familieretshuset vil kunne tænkes at afvise fuldmagten helt eller delvist.

Det står uklart for os, hvilke tilfælde der henvises til.

Vi anbefaler derfor, at det præciseres, at der ikke er hjemmel til del-ikraftsættelser, hvis vedkommende f.eks. alene har brug for hjælp til det økonomiske, men selv kan varetage personlige forhold. Vi henviser til afgørelser på området, herunder:

- Statsforvaltningen afgørelse af 19.11.2018 stadfæstet af civilstyrelsen den 25.03.2019,
- Familieretshusets afgørelse af 17.07.19 stadfæstet den 4.10.2019,
- Familieretshusets afgørelse af 06.06.2019 stadfæstet den 17.10.2019 og
- Familieretshusets afgørelse af 03.02.2020 stadfæstet den 04.05.2020.

Vi anbefaler endvidere, at den af ministeriet udarbejdede standard til brug for lægerklæring ændres, således disse tilfælde ikke opstår i fremtiden.

Ad aktuel sagsbehandlingstid

Afslutningsvist er der behov for at præcisere, at et velfungerende fremtidsfuldmagtssystem forudsætter, at der løbende tilføres tilstrækkelige ressourcer.

Det har altid i lovningen været sådan, at perioden fra anmodning til ikraftsættelse, ikke var lige som lang, som man ser det på værgemålsområdet, hvor sagsbehandlingstiden aktuelt er oplyst til at være 15 uger.

Fra lovens ikrafttræden og den første lange periode, har der været oplyst en sagsbehandlingstid på 2-3 uger med mulighed for hastebehandling. Dette har gjort systemet brugbart og gjort, at fremtidsfuldmagterne kan virke som tiltænkt. Nemlig som et praktisk alternativt til værgemålene.

Aktuelt oplyser Familieretshuset på deres hjemmeside, at Familieretshuset i forhold til oprettelse af fremtidsfuldmagter for borgere, der er fritaget for digital post, behandler sager, som er modtaget i oktober 2023. Det vil sige, at sagsbehandlingstiden for nuværende er 11 måneder.

Familieretshuset behandler aktuelt sager om ikraftsættelse modtaget i marts 2024. Det vil sige, at sagsbehandlingstiden er 6 måneder. For henvendelser vedrørende fremtidsfuldmægtige behandles aktuelt sager, der er modtaget i juni 2024.

Der er anført på Familieretshusets hjemmeside, at tallene er opdateret senest den 01.07.2024, hvilket giver os håb om, at der er sket en bedring. Håbet er også i lyset af skrivelse fra Folketingets ombudsmand af 01.07.2024 til Familieretshuset vedr. sagsbehandlingstiden på værgemålsområdet, omend der i praksis ikke synes at være oplevet en sådan bedring.

Afsluttende bemærkninger:

Vi står altid gerne til rådighed for uddybende spørgsmål eller dialog.

Med venlig hilsen

Linda Pedersen
Foreningskonsulent
Danske Advokater
lpe@danskeadvokater.dk

Anne Kjærhus Mortensen
Bestyrelsesmedlem
Danske Arveretsadvokater
am@ret-raad.dk

Helle Brandt
Formand
Danske Familieadvokater
hbb@advokatgruppen.dk